

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi liikuntalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikuntalain liikuntajärjestöjen valtionrahoitusta koskevia säännöksiä lähinnä järjestörakennetta ja valtionavustusten myöntämismenettelyä koskevien mainintojen osalta. Tarkoitus on vuoden 1994 liikuntajärjestöjen valtionavustusten myöntämistä silmällä pitäen varautua liikuntajärjestöjen järjestörakenteen uudistumiseen, erityisesti päällekkäisen keskusjärjestörakenteen sekä siihen liittyvän päällekkäisen piirijärjestörakenteen poistumiseen ja niiden korvaamiseen

kaikkia liikuntajärjestöjä palvelevalla yhteisellä valtakunnallisella yhteistoimintajärjestöllä sekä yhteisillä alueellisilla järjestöillä. Lakiin ehdotetaan myös otettavaksi säännös tulospäätösten suudesta valtionavustusten myöntämisen perusteena sekä mahdollisuus valtionavustusten myöntämiseksi liikuntajärjestöjen yhteistoimintaorganisaatiolle jaettavaksi edelleen sen jäsenjärjestöille.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Liikuntalaki (984/79) ja -asetus (1085/79) ovat tulleet voimaan vuoden 1980 alusta. Liikuntalain nojalla avustetaan muun muassa valtakunnallisia liikuntajärjestöjä, joiden avustamista koskevat säännökset on koottu liikuntalain 5 lukuun.

Suomessa on nykyisin neljä urheilun keskusjärjestöä, joiden keskusjärjestöasema on määriteltä liikunta-asetuksessa. Suomen Valtakunnan Urheiluliitto SVUL ry:n jäsenenä on 52 lajiliittoa ja 18 piirijärjestöä. Suomen Palloliitto SPL ry:een kuuluu yksi erikoisliitto sekä 18 piirijärjestöä. Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry:llä on 15 piirijärjestöä. Urheilumuotoja TUL:n toiminnassa on 37. Finlands Svenska Centralidrottsförbund CIF rf -järjestöön kuuluu seitsemän erikoisliittoa sekä kolme piirijärjestöä. Kaikkiaan liikuntalain nojalla saa nykyisin valtionavustusta 107 valtakunnallista liikuntajärjestöä ja 54 piirijärjestöä.

Liikuntajärjestöt ovat parhaillaan uudista-

massa järjestörakennettaan. Kaikkiaan 105 valtionapua saavaa valtakunnallista liikuntajärjestöä ja 12 muuta järjestöä on allekirjoittanut aiesopimuksen uuden liikuntajärjestöjen yhteistoimintaorganisaation perustamiseksi. Asiaa on valmisteltu opetusministeriön ja sen asiantuntijaelimen, valtion liikuntaneuvoston koolle kutsuissa niin sanotuissa pyöreän pöydän kokouksissa. Uuden yhteistoimintaorganisaation sääntöehdotus on parhaillaan lausunnolla liikuntajärjestöissä. Marraskuun 16 päivänä 1993 on tarkoitus pitää yhteistoimintaorganisaation perustamiskokous. Uusi järjestö aloittaisi toimintansa vuoden 1994 alusta. Samalla lakkaisi nykyisten urheilun keskusjärjestöjen keskusjärjestöasema. Tämä merkitsisi samalla myös nykyisenkaltaisen piirijärjestöjärjestelmän purkamista. Tarkoituksena on perustaa järjestöjen yhteisiä alueellisia liikuntajärjestöjä.

2. Keskeiset ehdotukset

Liikuntalakiin ehdotetut muutokset aiheutu-

vat pääosaltaan uudistumassa olevan liikuntajärjestöjen järjestörakenteen huomioon ottamisesta. Samalla on tarkoitus lisätä lakiin maininta tulosperusteisuudesta liikuntajärjestöjen valtionavun myöntämisperusteena sekä mahdollisuus valtionavustusten myöntämiseksi liikuntajärjestöjen yhteistoimintaorganisaatiolle.

Valtionrahoituksella on tarkoitus tukea edelleen valtakunnallisten liikuntajärjestöjen toimintaa. Merkittävää valtionrahoituksen näkökulmasta on se, että valtionavustuksella tuettaisiin vain yhden, kaikkia valtakunnallisia liikuntajärjestöjä palvelevan kevyen valtakunnallisen yhteistoimintaorganisaation toimintaa. Lisäksi tuettaisiin sellaisia alueellisia liikuntajärjestöjä, jotka liikuntajärjestöt ovat yhteisesti perustaneet tarjoamaan järjestöille ja seuroille palveluja maakuntien ja alueiden tarpeiden pohjalta. Valtioneuvosto päättäisi edelleen avustettavista järjestöistä.

Valtion liikuntaneuvoston asettama jaosto on 30 päivänä elokuuta 1993 valmistuneessa muistiossaan selvittänyt valtionavustusten myöntämisen perusteita ja menettelyä uudessa järjestörakenteessa. Jaoston ehdotuksen mukaan valtioneuvosto myöntäisi valtionavustukset liikuntajärjestöjen yhteistoimintaorganisaatiolle eriteltynä järjestöryhmittäin. Järjestöryhmiä olisivat Suomen Olympiayhdistys ry, valtakunnallinen yhteistoimintaorganisaatio, alueelliset liikuntajärjestöt, lajiliitot, kuntoliikuntajärjestöt, erityisryhmien liikuntajärjestöt, koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöt, Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry, muut erityisen kohderyhmän parissa toimivat liikuntajärjestöt, liikunta-alan ammattikuntapohjaiset järjestöt, muut liikunta-alan järjestöt sekä ruotsinkieliset liikuntajärjestöt. Järjestöryhmät valmistelisivat keskuudessaan tulosperusteiden pohjalta valtionavustusten jaon yksittäisille järjestöille. Koska järjestöryhmät eivät olisi rekisteröityjä yhdistyksiä, yhteisö myöntäisi valtionavustukset jäseninänsä oleville yksittäisille liikuntajärjestöille järjestöryhmien valmistelujen mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan valtioneuvosto myöntäisi opetusministeriön esityksestä valtionavustukset valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille. Valtioneuvosto voisi kuitenkin

myös myöntää avustukset valtakunnalliselle liikuntajärjestölle — kuten liikuntajärjestöjen muodostamalle yhteisölle — jaettavaksi edelleen siihen kuuluville järjestöille. Tarkoitus kuitenkin on, että tällöin avustukset myönnettäisiin eriteltynä järjestöryhmittäin ja valtionavustukset yksittäisille järjestöille päätettäisiin siten kuin valtion liikuntaneuvoston jaosto on esittänyt.

Valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionrahoituksessa on siirrytty ja siirrytään tulosperusteiseen valtionrahoitukseen viimeistään vuonna 1995. Valtioneuvosto on huhtikuun 15 päivänä 1992 vuoden 1992 järjestöavustuksia myöntäessään hyväksynyt tulosohjausta koskevan lausuman. Tulosperusteisessa avustujajärjestelmässä otetaan huomioon muun ohella järjestön tulokset ja toiminnan vaikuttavuus liikuntakulttuurin keskeisillä tulosalueilla. Vuosi 1994 tulee olemaan vielä siirtymäkausi tulosperusteiseen valtionavustujajärjestelmään siirryttäessä.

Liikuntalakia on muutettu useita kertoja säätämisensä jälkeen. Opetusministeriö on käynnistänyt liikuntalain kokonaisuudistuksen valmistelun. Sitä koskeva ehdotus on tarkoitus antaa Eduskunnalle kevätistuntokaudella 1994.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia. Muutos kuitenkin mahdollistaa toimintojen rationalisoinnin ja sitä kautta resurssien suuntaamisen nykyistä paremmin päällekkäisestä hallintotoiminnasta varsinaisen liikuntatoiminnan tukemiseen. Esitys saattaa vaikuttaa myös valtionavustusten myöntämismenetelyyn.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkатыönä opetusministeriössä. Valmistelussa on kuultu valtakunnallisten liikuntajärjestöjen edustajia sekä valtion liikuntaneuvostoa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

5 luvun otsikko. Otsikkoon ehdotetaan lisätäväksi alueelliset liikuntajärjestöt.

17 §. Pykälässä säädetään valtion talousarvioon vuosittain otettavasta määrärahasta liikuntajärjestöjen tukemiseksi. Pykälään on lisätty maininta määrärahan myöntämisestä myös alueellisille liikuntajärjestöille.

18 §. Pykälän mukaan valtioneuvosto hyväksyy ne liikuntajärjestöt, joille voidaan liikuntalain nojalla myöntää valtionavustusta. Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen lisäksi pykälään on lisätty alueelliset liikuntajärjestöt valtionavustuksen mahdollisina saajina.

19 §. Pykälässä säädetään valtionavustusten myöntämisen perusteista. Valtionrahoituksen myöntämisperusteena on pykälän 1 momenttiin talousarvion ohella lisätty muut selvitykset ja 2 momenttiin maininta tulosperusteisuudesta. Pykälän 3 momentti, jossa mainitaan urheilun keskusjärjestöt ja niihin kuuluvat erikoisliitot ja piirijärjestöt, ehdotetaan jätettäväksi pois laista.

24 §. Pykälässä säädetään valtionavustusten myöntämismenettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto myöntää valtionavustukset liikuntajärjestöille opetusministeriön

esittelystä. Pykälään lisätään maininta siitä, että valtioneuvosto voi myöntää avustukset myös valtakunnalliselle liikuntajärjestölle edelleen jaettavaksi siihen kuuluville liikuntajärjestöille. Säännös mahdollistaa sen, että 16 päivänä marraskuuta 1993 perustettava liikuntajärjestöjen yhteisö voi tarvittaessa myöntää valtionavustukset jäseninään oleville yksittäisille liikuntajärjestöille.

Voimaantulosäännös. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

2. Tarkemmat säännökset

Liikuntalakiin ehdotetut muutokset edellyttävät myös liikunta-asetuksen muuttamista. Asetusluonnos ei ole esityksen liitteenä.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1994 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

liikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 1979 annetun liikuntalain (984/79) 5 luvun otsikko, 17—19 § ja 24 §:n 1 momentti,
näistä 18 § ja 24 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1108/91), seuraavasti:

5 luku

Valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionavustus

17 §

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha myönnettäväksi avustuksina asetuksella tarkemmin määriteltäville valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille.

18 §

Valtioneuvosto hyväksyy valtion liikunta-

neuvoston annettua asiasta lausuntonsa ne valtakunnalliset ja alueelliset liikuntajärjestöt, jotka voivat tämän lain nojalla saada valtionavustusta.

19 §

Valtionavustus myönnetään 18 §:ssä tarkoitettulle järjestölle vuosittain sen talousarvion ja muiden selvitysten perusteella markkamääräisenä.

Valtionavustusta myönnettäessä on otettava

huomioon erityisesti järjestön toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen merkitys tulospurusteisesti arvioituna.

koa koskevan esityksen opetusministeriölle tekee valtion liikuntaneuvosto.

24 §

Valtioneuvosto myöntää 5 luvussa tarkoitettut avustukset opetusministeriön esittelystä. Valtioneuvosto voi myös myöntää avustukset valtakunnalliselle liikuntajärjestölle edelleen jaettavaksi sen jäsenjärjestöille. Avustusten ja-

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Tytti Isohookana-Asunmaa*

Laki

liikuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 1979 annetun liikuntalain (984/79) 5 luvun otsikko, 17—19 § ja 24 §:n 1 momentti,
 näistä 18 § ja 24 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetussa laissa (1108/91), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

Valtakunnallisten liikuntajärjestöjen valtionavustus

17 §

Valtion tulo- ja menoarvioon otetaan vuosittain määräraha myönnettäväksi avustuksina asetuksella tarkemmin määriteltäville valtakunnallisille liikuntajärjestöille.

18 §

Valtioneuvosto hyväksyy valtion liikunta-neuvoston annettua asiasta lausuntonsa ne valtakunnalliset liikuntajärjestöt, jotka voivat tämän lain nojalla saada valtionavustusta.

19 §

Valtionavustus myönnetään 18 §:ssä tarkoit-
 tulle järjestölle vuosittain sen talousarvion
 perusteella markkamääräisenä.

Valtionavustusta myönnettäessä on otettava huomioon erityisesti järjestön toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen merkitys.

*Urheilun keskusjärjestön talousarvioon ja ti-
 leihin luetaan valtionavustusta myönnettäessä
 kuuluviksi myös sen piirijärjestöjen ja sen jäse-
 ninä olevien urheilun erikoisliittojen menot, jollei
 erikoisliittoa ole 18 §:n mukaisesti hyväksytty
 erikseen avustettavaksi.*

24 §

Tämän lain 5 luvussa tarkoitettujen avustus-
 ten myöntämisestä päättää valtioneuvosto ope-
 tusministeriön esittelystä. Avustusten jakoa

5 luku

Valtakunnallisten ja alueellisten liikunta- järjestöjen valtionavustus

17 §

Valtion *talousarvioon* otetaan vuosittain määräraha myönnettäväksi avustuksina ase-
 tuksella tarkemmin määriteltäville valtakunnal-
 lisille ja *alueellisille* liikuntajärjestöille.

18 §

Valtioneuvosto hyväksyy valtion liikunta-
 neuvoston annettua asiasta lausuntonsa ne
 valtakunnalliset ja *alueelliset* liikuntajärjestöt,
 jotka voivat tämän lain nojalla saada valtion-
 avustusta.

19 §

Valtionavustus myönnetään 18 §:ssä tarkoi-
 tetulle järjestölle vuosittain sen talousarvion ja
muiden selvitysten perusteella markkamääräise-
 nä.

Valtionavustusta myönnettäessä on otettava huomioon erityisesti järjestön toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen merkitys *tulospe-
 rusteisesti arvioituna.*

(3 mom. jää pois)

24 §

Valtioneuvosto myöntää 5 luvussa tarkoitettut
 avustukset opetusministeriön esittelystä. Valtio-
 neuvosto voi myös myöntää avustukset valtakun-

Voimassa oleva laki

koskevan esityksen opetusministeriölle tekee valtion liikuntaneuvosto.

Ehdotus

nalliselle liikuntajärjestölle edelleen jaettavaksi sen jäsenjärjestöille. Avustusten jakoa koskevan esityksen opetusministeriölle tekee valtion liikuntaneuvosto.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
